

Streszczenie

Jednymi z najbardziej intrygujących zachowań wykonywanych przez zwierzęta są te wykonywane przez ptaki w okresie przedlęgowym, poprzedzającym w ich cyklu rozrodczym znoszenie jaj. Wyjaśnienie ich funkcji może pomóc w poznaniu mechanizmów wyboru partnera u ptaków. Dobrym obiektem do tego typu badań są błotniaki (rodzaj *Circus*). Mają one kilka cech wyróżniających je spośród innych szponiastych (Accipitriformes), do których należy wykonywanie spektakularnych akrobacji powietrznych zwanych *sky-dancingiem*, przekazywanie pokarmu w powietrzu czy zrytualizowana agresja wewnątrz pary. Najliczniej występującym w Polsce gatunkiem błotniaka jest błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*). Jest on stosunkowo szeroko rozpowszechniony na Lubelszczyźnie, co umożliwiło zebranie odpowiedniej próby badawczej. Zachowania występujące w okresie przedlęgowym u tego gatunku nie były do tej pory szczegółowo analizowane, mimo że ogólna biologia gatunku jest dość dobrze poznana. Głównym celem badań było scharakteryzowanie zachowań występujących w okresie przedlęgowym u błotniaka stawowego oraz analiza powiązań pomiędzy ich parametrami, a parametrami biologii lęgowej badanego gatunku. Badaniami, prowadzonymi w latach 2018 – 2021 objęto 49 par błotniaka stawowego, gniazdujących na stawach hodowlanych i torfowiskach węglanowych na obszarze województwa lubelskiego. Określono liczebność i zagęszczenie badanych populacji, terminy przylotu ptaków na obszary lęgowe. Scharakteryzowano zachowania występujące w okresie przedlęgowym i w ciągu całego cyklu rozrodczego, kryteria wyboru miejsca na gniazdo, budżet czasowy ptaków dorosłych, interakcje międzygatunkowe i wewnątrzgatunkowe, czas trwania etapów cyklu rozrodczego, parametry lęgu i wzrostu młodych, sukces lęgowy, drapieżnictwo gniazdowe oraz przebieg okresu post-pisklęcego. Wykazano, że istniał związek między mierzalnymi parametrami *sky-dancingu* wykonywanego przez samce i samice, a ich sukcesem lęgowym. Wykryto powiązanie między energicznością *sky-dancingu* samców i samic a liczbą wyklutych piskląt oraz młodych, które opuściły gniazdo. Ptaki obu płci, które odniosły całkowite straty lęgu, wykonywały *sky-dancing* mniej energicznie niż ptaki z sukcesem lęgowym. Częstotliwość transferów pokarmu była dodatkowo skorelowana z liczbą młodych, które opuściły gniazdo. Wykazano zatem powiązanie między parametrami zachowań występujących w okresie przedlęgowym, a sukcesem lęgowym u badanego gatunku.

Słowa kluczowe: *błotniak stawowy*, *Circus aeruginosus*, *zachowania godowe*, *wybór partnera*, *sukces lęgowy*

Ust. Zernak